

جهان در آینه مرور

لیلا جدیدی

در زیر می خوانید:

تیک تاک بمب ساعتی اکولوژیک تهدید انشعاب در فوروم اجتماعی جهان دو فوروم با دو درجه ی حرارت آرزوتین، بازگشت به گذشته پیامهای تلخ و شیرین سازمان ملل

تیک تاک بمب ساعتی اکولوژیک

تا ده سال دیگر، کره زمین وارد مرحله ای می شود که شمارش واژگون بسوی نابودی آن غیر قابل بازگشت خواهد بود. این شمارش اکنون آغاز گشته است. این برآورد تکان دهنده از گزارشی برمی آید که در آخرین روز های ژانویه سال جاری، از جانب تیمی شامل سیاستمداران ممتاز، رهبران تجاری و آکادمیسینهای سراسر جهان عرضه شده است. نزدیکی به موقعیت غیر قابل بازگشت، کانون تمرکز و حساس این گزارش را تشکیل می دهد...

اهمیت گزارش یاد شده و اسنادی که ارائه گشته از این رو بیش از پیش ضرورت یافتن راههای عملی و فوری را در دستور کار قرار می دهد که برای اولین بار این محاسبات از جانب مقامات و متخصصانی در سطوح بالا عرضه شده و همزمان از محاسبات پیشین فراتر رفته و زنگهای خطر را با شدتی بیشتر به صدا در آورده است. گرم شدن کره زمین و پیامدهای فاجعه بار آن، آنهم در آینده ای نه چندان دور، تهدیدی است که گزارش مذکور به جهانیان اعلام می کند.

در این گزارش، افزایش درجه حرارت کره زمین به سطحی پیش بینی می شود که بدون شک در پیامد خود فجایی همچون صدمات سنگین به کشاورزی، کمبود آب و خشکسالی، رشد سریع بیماریها، بالا آمدن سطح آب دریا و نابودی جنگلها را در بر خواهد داشت.

تنها با افزایش درجه حرارت کره زمین به میزان دو درجه بالاتر از گرمای متوسط جهان، زمان شمارش بازگون و غیر قابل بازگشت آغاز می گردد. به نظر گرفتن دمای فعلی جهان، تنها ۱۰ سال به آن زمان باقی مانده است. در سال ۱۷۵۰ و پس از انقلاب صنعتی که سوخت ماشینهای تولید منجر به تولید گاز کربنیک (CO₂) گشت و به این دلیل که این گاز گرمای خورشید را در اتمسفر نگاه می داشت، گرم شدن اتمسفر نیز شدت یافت. درجه گرمای

اتمسفر از آن زمان تاکنون، ۰/۸ درجه بالا رفته است و این در حالیست که این رقم در حال رشد سریع می باشد. بداقبالی بیشتر آنکه، ارزیابی بدان گونه است که پس از رسیدن به این درجه از حرارت، غلظت گاز کربنیک در اتمسفر به مرحله چاره نا پذیری خواهد رسید. واضح تر آنکه، نسبت این حجم به ۴۰۰ در یک میلیون خواهد بود. نسبت فعلی ۳۷۹ در یک میلیون است و سالانه به مقدار ۲mpp در حال افزایش است. از این روست که تخمین ده سال را برای آن در نظر گرفته اند. اقدامات فوری برای جلوگیری از این فاجعه باید در دستور کار جهان قرار گیرد زیرا مشکلی که چنین بعد جهانی را در بر گرفته، تنها با راهلهای جهانی حل شدنی خواهد بود.

در زیر بخشی از پیشنهادهای که در این زمینه ارائه داده شده است را مشاهده می کنیم:

۱- اقداماتی فوری و جهانی برای جلوگیری از بالا رفتن حد متوسط (3.6°F) (2°C) حرارت لازم است. ۲- ضروری است در ۱۰ سال آینده، برنامه ای در چارچوب برنامه های UNFCC و پروتکل توکیو در سراسر جهان مد نظر قرار گرفته شود که براساس آن، تمام کشورهای جهان را در اقدامات جدی پیشگیرانه درگیر و مسوول گردند.

۳- کشورهای عضو G8، استانداردی برای استفاده از حداقل ۲۵ درصد الکتروسیته از منابع انرژی قابل تمدید بوجود آورده و رعایت آنرا در دستور کار خود قرار دهند.

۴- دولتها در زمینه تحقیقات، توسعه و معرفی تکنولوژی پیشرفته ای که در صرف انرژی صرفه جویی می کند و تولید گاز کربنیک را به حداقل یا صفر می رساند، تلاش کنند.

۵- کشورهای عضو G8 و کشورهای در حال توسعه، توافقات تکنولوژیک و ابتکارات در این زمینه را پیگیری کرده، در راه کاهش آلودگی هوا بکوشند.

۶- کشورهای نامبرده درامر کشاورزی خود تغییرات لازم را ایجاد کنند، به ویژه یارانه دادن به محصولاتی که با متدهای جدیدی سوختی تولید می شوند.

۷- تمامی کشورهای توسعه یافته در سطح ملی اقدامات در این امر را اجباری گردانند.

۸- دولتها با برداشتن موانع و بالا بردن سرمایه گذاری در بخش انرژی تجدید پذیر و تکنولوژی نو، به صرفه جویی در مصرف انرژی اقدام کنند و سوبسیدها را به تولیدات عاری از تولید گازهای فسیلی اختصاص دهند. از بانکها و کمپانیهای مالی خواسته شود تا از پروژه هایی که کمترین آلودگی هوا را در بر دارند، حمایت کنند.

۹- کشورهای در حال توسعه کمکهایی مالی و تکنولوژیک خود را به

کشورهایی که تحت تاثیر بیشترین تغییرات هوا قرار دارند، اختصاص دهند. لازم است که حسابی بین المللی برای کمک به آسیب زدگان محیط زیست بوجود آید.

۱۰- دولتها فوراً به اقداماتی عملی پیرامون مساله گرم شدن کره زمین، آگاه کردن مردم به این مشکل، گرفتن حمایت برای پیشبرد سیاستهای حساس به محیط زیست و سرمایه گذاریهای طولانی مدت و گسترده در زمینه فعالیتهای تمرکز یافته پیرامون امر محیط زیست، روی آورند.

آیا این گزارش می تواند زنگ خطر را برای آن دسته از سیاستمداران که به عمد یا غیر عمد اثرات خطرناک ناشی از تخریب محیط زیست را نادیده می گیرند، به صدا در آورد؟

آیا سیاستمدارانی که قدمهای موثری در راه مبارزه با این مشکل جهانی بر نمی دارند، از روی صندلیهای راحتشان تکان خواهند خورد؟ و آیا آن عده از حاکمان کشورهای ثروتمند که از قضا سیاستهای آنان در جهت نابودی محیط زیست حرکت می کند، توجهی به سرنوشت بشر خواهند داشت؟

محیط زیست نیاز به رهبری قوی، حمایت سرمایه گذاران، دولتها، مردم جهان و بطور کلی بسیج تمام جوامع بشری دارد. هر چه بیشتر مطرح شدن این امر و پیگیری سرسختانه مدافعان حقوق بشر و کوشندگان محیط زیست و آگاهی یافتن مردم جهان از آن، از قدمهای حیاتی و ضروری در این راه است. هرگز نباید این تصور را به خود راه داد که افراد و گروههای کوچک نمی توانند جهان را تغییر دهند، در واقع تاریخ بشر نشان داده است که همانها بوده اند که چرخه ی تغییرات بزرگ به سود انسان و جهان پیرامون او را به حرکت درآورده اند.

پروتکل کیوتو که وعده نجات جهان را می داد و ۱۴۱ کشور جهان از آن پشتیبانی می کردند، ازهم اکنون در حال گسیختگی می باشد. با عدم تعهد ایالت متحده آمریکا که از بزرگترین آلوده کنندگان جهان است و کشورهای چین و هند که سریعترین رشد در تولید گاز کربنیک را دارند، قرارداد کیوتو از پیش ضربات سنگینی خورده است.

بدون تعهد سپاری و موافقت آنان، این توافقنامه به سختی می تواند به اهداف خود دست یابد. روز ۱۶ فوریه، ۱۴۱ کشور جهان اجرای توافقنامه کیوتو را بدون شرکت آمریکا آغاز کردند. در این روز، تونی بلر از عدم شرکت آمریکا در این برنامه ابراز نارضایتی کرد. اکنون باید دید گزارش یاد شده چه تاثیری در جدیت آقای بلر که هم ریاست گروه G8 از جانب کشورهای ثروتمند و هم از سوی اتحادیه اروپا را بعهده دارد و قولهای متعددی نیز در این زمینه داده است، خواهد گذاشت و چه اقداماتی برای ترغیب آمریکا به پیوستن

به توافقنامه کیوتو صورت خواهد گرفت.

تهدید انشعاب در فوروم اجتماعی جهان

آنچه که پنجمین فوروم اجتماعی جهان که از روز چهارشنبه ۲۶ ژانویه تا دوشنبه ۳۱ ژانویه ۲۰۰۵ در پورتوآلگره واقع در برزیل برگزار گشت را از دوره های پیشین متمایز کرد، شکل گیری جدی تری از یک دیدگاه در درون این جنبش بود.

۱۹ تن از شخصیتهای سرشناس که وابستگی نزدیکی به فوروم اجتماعی جهان دارند، تصمیم به ارائه مانیفستی گرفتند که هدف آن تغییر مسیر این جنبش از گفتگو و تبادل اطلاعات به حرکت در جهت کسب جایگاهی سیاسی برای پیشبرد اقداماتی عملی می باشد.

لازته حوزه سازمانگو، چهره ادبی و سرشناس پرتغالی، اعلام کرد که باید فوروم اجتماعی به ابزاری برای پیشبرد عملی خواسته های این فوروم تبدیل گردد. او پیشنهاد کرد که اقدامات عملی بایستی بر پایه پیشنهادات و ایده های مشخص و کسب حمایت گسترده قرار گیرد. او گفت که فوروم جهانی نباید تبدیل به مکه و حج سالانه چپها برای گفتگو و بحث گردد.

دربی این فراخوان، ۱۹ نفر یاد شده، مانیفستی را به فوروم ارائه دادند که شامل ۱۲ پیشنهاد برگرفته شده از ترکیب طرحهای پیشنهادی گردهماییهای جهانی گذشته بود. آنها ادعا کردند که در صورت عملی گشتن این طرح، دستکم مردم می توانند کنترل آینده اشان را به دست خود بگیرند. اگر چه این عده تاکید داشتند که از جانب فوروم اجتماعی سخن نمی گویند با این حال، معتقد بودند که این مانیفست به عملی گشتن شعار "جهانی دیگر ممکن است" یاری خواهد رساند.

عده ای معتقد هستند که به خاطر جایگاه و نزدیکی دیرینه این افراد به فوروم و همچنین اینکه آنان از اعضا کمیته سازماندهی بین المللی هستند، این تصور که مواضع فوروم را مطرح می کنند، بوجود آورده اند و از این رو فوروم ماهیت و ساختار نخستین خود را از دست خواهد داد.

امضا کنندگان این مانیفست افرادی چون برنده جایزه صلح نوبل، آدولفو پرس اسکوتیول آرژانتینی، جامعه شناس پرتغالی، بوآوتورا ساتوز، دبیر لوموند فرانسه، دومونیک برنالد کاسن، اقتصاد دان مصری، سمیر امین، جامعه شناس آمریکایی، امانوئل والرستاین و نویسنده پاکستانی، طارق علی می باشند. هفت ماده از ۱۲ ماده مانیفست بقیه در صفحه ۱۲